

ПЕДАГОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Моделювання педагогічних явищ здійснюється здавна – з часів виникнення педагогіки як науки. У цьому процесі, зазвичай, використовуються методи моделювання, запозичені з інших наук. Однак, останнім часом все частіше стали з'являтися наукові праці, в яких порушується проблема створення спеціального апарату, який би дозволив адекватно описувати складні відкриті соціальні процеси (М. Горячова, О. Дахін, А. і Д. Новікови). До таких процесів належать педагогічні, як багатомірні і багатофакторні явища, а також багатопланові результати педагогічної діяльності, одним з яких є інформаційно-аналітична компетентність (ІАК) керівників професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ).

Досліджуючи питання моделювання педагогічних процесів на основі вивчення різних класів моделей і способів моделювання конкретних феноменів та їх порівняльного аналізу, спираючись на основні положення теорії моделювання, О. Дахін сформулював і обґрунтував поняття «педагогічне моделювання», яке вважаємо важливим для нашого дослідження. Воно відображає компетентнісний аспект, що відповідає нашим науковим інтересам. Під педагогічним моделюванням учений запропонував розуміти «самостійну галузь педагогічного знання, яка представлена в концептуальній єдності формально аксіоматичної і змістовно-екзистенціальної частин, що уточнюють і «стоншують» межі між теорією і педагогічним досвідом» [3, с. 15].

До таких рис, на думку вченого, слід віднести універсальну частину – аксіоматику, що виникає в результаті відхилення від предметного змісту і сформульована в конкретному додатковому для опису специфічних феноменів знаковому вигляді. Власне проблемне поле педагогічного моделювання формується завдяки наявності педагогічного досвіду: воно пов'язане або з очевидними чинниками, у вірогідності яких можна легко переконатися, або з формулюваннями, виведеними з досвіду [2, с. 13].

Здійснений нами теоретичний аналіз результатів психолого-педагогічних досліджень з питань формування й розвитку ІАК (І. Бабакова, Н. Баловсяк, О. Гайдамак, Т. Єлканова, А. Зав'ялов, Е. Зеєр, Н. Зінчук, В. Кюршунова, О. Назначило, Л. Сенкевич, В. Фомін) показав, що цей феномен має комплексний характер.

Застосування концептуальних технік до його вивчення дозволило нам розкрити сутність ІАК керівників ПТНЗ. Цей феномен розглядається нами як системне багатофакторне поліфункціональне індивідуальне утворення з

характерним набором інформаційних і аналітичних знань, умінь, навичок, спроможностей, способів мислення і ставлень керівника, структурованих спеціальним шляхом, що дозволяють виявляти і вирішувати, незалежно від контексту, проблеми, характерні для управлінської діяльності.

Вважаємо, що в основу педагогічного моделювання слід покласти найважливішу і основну властивість ІАК – дуальність, що вказує на складність цього утворення. Між її компонентами – інформаційною і аналітичною компетентностями існує еволюційно закономірний взаємозв'язок, що обґрунтовано науковими теоріями і доведено соціальною практикою. Тому в подальшому дослідженні ІАК керівників ПТНЗ доцільно розглядати як системне явище і як процес, при цьому зберігати властивості її цілісності та поліфункціональності.

Згідно з теорією педагогічного моделювання для дослідження педагогічних явищ і процесів доцільно використовувати динамічні моделі, оскільки до їх складу входять модель структури певного явища і модель функціонування, тобто динамічна частина процесів, що відбуваються. Однією з характеристик педагогічної моделі є невизначеність результатів її моделювання, особливо в довготерміновій перспективі [3, с. 16], на що необхідно зважити, розпочинаючи моделювання такого педагогічного явища як ІАК керівників ПТНЗ. Тому обов'язковою умовою педагогічного моделювання буде дотримання принципів невизначеності.

Моделювання ІАК керівників ПТНЗ передбачає попереднє уточнення поняття «система». З множини значень і смислових відтінків цього терміну вслід за І. Бажиним будемо вважати системою «сукупність взаємозв'язаних елементів, об'єднаних єдністю мети і загальними цілеспрямованими правилами взаємовідносин» [1, с. 13].

Педагогічне моделювання зазначеного об'єкту передбачає визначення принципів спеціального теоретичного уявлення про нього. Для нашого дослідження створення теоретичної системи зазначеного феномену вважаємо принципово важливим для адекватного опису і прогнозування його розвитку.

Література

1. Бажин И. И. Исследование систем управления : Компакт-учебник / И. И. Бажин. – Харьков : Консум, 2004. – 336 с.
2. Дахин А. Н. Моделирование в педагогике / А. Н. Дахин // Идеи и идеалы. – № 1 (3). – Т. 2. – 2010. – С. 11–20.
3. Дахин А. Н. Моделирование компетентности участников открытого общего образования : автореф. дис. На соискание науч. степени д. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / А. Н. Дахин. – Новосибирск, 2010. – 44 с.